

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
1/2 an 12 cor. 1/4 an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Ce este cu îmbunătățirea ma- terială a preoților?

— Articol din afară. —

În diferite rânduri s'a accentuat în coloanele organului nostru de publicitate „Unirea” multele lipse și neajunsuri cu cari trebuie să lupte în aceste timpuri grele preoții noștri din lipsa de adaus de scumpete care, numai poate cădea sub discuție, îl merităm și noi cu tot dreptul.

Războiul cu toate urmările lui ne-a atins și pe noi. Jerifele, cari a trebuit să le aducem pe altarul patriei și bisericii noastre reclamă cu aplomb să fie respectate. Prin superiorii bisericii, în inima cărora trebuie să aștepte un puternic răsunet toate dorințele noastre, voim să ajungem în atenția guvernului, care nu ne îndoiim, primind icoana fidelă despre soarta noastră materială, va socoti după cuviință.

Cerem deci încă odată a se face tot posibilul pentru îmbunătățirea urgentă a sortii noastre. Este așa de necesar acest gest întreprins în favorul nostru. Prin el să cimentează nespuse legătura de încredere a preoților față de superiorii bisericii lor.

Voia de muncă se va ridica și trebuie să se ridice, că prea sunt răspândite feluritele vicii și păcate prin întreg poporul fărăosebire.

Să nu așteptăm îmbunătățirea materială prin ridicarea stolei, că deși ea ar fi de dorit, întâmpină mari greutăți, ba în unele locuri va fi imposibilă și iluzorie.

Ridicați stolarele și astupați urechile. Espune-te la toate neplăcerile, cari va trebui să le înduri pentru că vei primi câteva coroane mai mult decât până acum, ba unele agende cari nu sunt absolut necesare poporului credincios, le va

omite cu totul și tot nu s'a făcut nimic decât se înstrăinează poporul de inima părintească a preotului.

Nu voiesc să generalizez cazul amintit, dar în multe parohii va fi așa. Singura cale de îmbunătățire este intervenirea forurilor superioare la locurile competente.

Cerem dela superiorii noștri să ne trateze cu bunăvoință rugarea că deși munca noastră pastorală nu ne-o legăm de îmbunătățirea materială, totuși depinde în mare parte și dela ea. Cu sfârșitul luni Octomvrie a. c. se va face — acum a treia oră — ridicarea adausului de scumpete la toți officianții publici.

Cu ocaziunea aceasta sperăm a nu fi dați iarăși uitării, cel puțin cei cari avem lipsă de ajutor.

Dacă motivul pentru care până acum am fost nesocotiți în beneficierea adausului este că ne-ar merge bine la sate și am trăi mai ușor ca orășenii atunci ar fi de dorit ca cei favorizați aievea de împrejurări să renunțe benevol dela adaus.

Noi însă cari suntem avizați îl cerem cu insistență și cu observare să fim despăgubiți și pentru pierderile materiale suferite în trecut din lipsa adausului care singur numai preoților gr.-cat. nu li-s'a dat.

Să ceară ven. superioritate bisericească date reale despre starea preoților.

Ceeace se poate prin oficiile protopopești când fiecare preot va putea să-și motiveze pe deplin pentru ce este avizat la adausul de scumpete și ridicarea de salariu, după măsura calificățiunii academice de care dispune.

Așa poate fi cristalizată și ajutată după dreptate dorința fieștecărui preot.

Timpul este să fim ascultați!
(gt)

**Declarațiile ministrului pre-
zident despre aplicările Monarhiei
spre pace.** La începutul ședinței contole Madarassy protestează cu energie față de aceea, cari din interpoziția lui pusă zilele trecute îl timbrează de agitator al războiului. Azi nu e politică de războiu, ci numai pașnică. Și el ca eric și care e aderentul păcii, dar la aceasta se recare unitatea țării. Urmează ministrul președinte contole Esterházy, care în aplauze sgomotoase face — la interpoziția din 5 oct. a contolei Madarassy — expozenul politicii externe în următoarele: Constat, că noi cei atacați în interesele noastre vitale, purtăm războiul de apărare. Noi am dovedit dușmanilor și lumii întregi că suntem aplicați spre pace. Dușmanii noștri o știu bine aceasta. Ei știu, că aceasta nu se poate trage la îndoială. Am făcut propuneri de pace în conștătință deplină cu aliații noștri. Am accentuat, că e vorba de o pace cinstită și acceptabilă pentru toate partidele beligerante, prin ce le-am dat dovadă celatantă despre înclinațiile noastre spre pace.

Repetez, on. Cameră, că responsabilitatea pentru continuarea războiului încumbă inamicilor noștri. Am ținut de necesar să accentuez aceasta cu deosebit aplomb, fiindcă vreau să accentuez și aceea, că întrucât eventual vre-o enunțiere făcută din partea unui deputat, aderent al guvernului actual, nu ar congrua cu punctul meu de vedere spus mai înainte, aceasta se face fără aprobarea mea și singur numai pe responsabilitatea individului respectiv.

Pe scurt vreau să ating și chestia în legătură cu relațiile austriace. Nu vreau să mă amestec în afacerile interne ale Austriei. Divergențele în ce privește dualismul nu le consider de chestii interne. În privința aceasta m'am convins, că ministrul președinte al Austriei stă ne lincit pe punctul de vedere al dualismului. Națiunea maghiară nu-și trimite nîi în războiul de apărare împus, să clatine bazele, nu de aceea ca să iasă slăbită din războiu, ci ca să-i fie asigurat viitorul. De aceea guvernul actual tinde să valideze sufragiul universal democrat, așa cum a fost scos din învățăturile războiului.

**Comisia pentru reforma con-
stituției austriace** Pentru reforma con-
stituției austriace s'a emis, la propunerea deputatului Onciu, o comisie de 17 inși dintre cari 4 ar fi președinți, iar ceilalți ar consta din 4 nemți și 9 deputați de ni naționalități. Nemții nu sunt favorizi cu această propunere, fiind cu orice preț ca preponderanța lor să iasă la iveală. Bohemii,

slavi, de sud și ucraineni, au hotărât, că și ei iau parte la ședințele comisiei. Grupul lui Kiofac și Sztronsky a hotărât însă că boemii deocamdata nu iau parte în nici o comisie referitoare la reforma constituției austriace.

O nouă rânduire a cenzurii pentru presa ungară. Cei în „Foaia Pop. Român”: Ministrul de justiție Vázsenyi a dat o ordinațiune în privința cenzurii, în care se arată că seriozitatea ziarelor din Ungaria, a făcut de prisos controlul preventiv, de aceea guvernul, pe temelul experiențelor de până acum, vrea să se manifeste încrederea în sentimentele patriotice ale presei, și până la deplină restabilire a libertății de presă, va lăsa numai acele restrângeri în vigoare, reclamate de interesele purtării războiului.

De oarece ziarele au prezentat până acum senzura și astfel de articole, cari nici nu se referă la purtarea războiului — guvernul dă ziarelor următoarele orientări, ce chestiuni pot fi tratate liber:

Politica internă, criticile aduse măsurilor guvernului, — se fac de deplină libertate de discuție.

Va trebui însă să se supună spre aprobarea cenzurii, chestiunile ce le tratează ziarele în legătură cu purtarea războiului, așa articolele despre politica externă, despre raporturile între Austria și Ungaria, sau cu ceilalți aliați, despre prizonierii de războiu despre persoana Majestății Sale, membrilor Curții regale și ale dinastiei aliate, despre călătoriile funcționarilor diplomației și militari.

În strânsă legătură cu interesele purtării războiului, stau și chestiunile de hrană publică și chestiunile naționalităților. Tratarea fără control a chestiunilor de alimentațiune publică, poate provoca în străinătatea dușmană presupunerea că la noi a scăzut puterea de continuare a războiului, și aceasta ar putea încuraja dușmanii noștri la lupte

noi. Și pătimășă tratarea a chestiunilor naționalităților, din ori care parte, ar putea stârni credința neînțeleasă în slăbirea unității noastre naționale.

Ordinațiunea însăși apoi ziarele, cari au fost iertate de cenzură preventivă polițienească ordonată de guvernul trecut, Pesti Futár, Typographia, Az Üzlet, Törökország, Husipari Munkások Lapja și alte ziare din provincie.

Autonomia catolică. — Ministrul Creației contelui Zichy Aladár a rostit un discurs program cu ocazia reșterii sale de deputat în Casa țării, în cercul electoral Bodajk. Contele Zichy a spus, că proiectul autonomiei catolice va fi în curând legiferat. El nici n'a voit să primească vre-un fotoliu în cabinetul contelui Esterházy, până ce n'a fost asigurat peste orice îndoielă, că autonomia catolicilor se va face și încă la începutul activității ministrului. A avut ocazie să vorbească în privința aceasta și cu Majestatea Sa, care încă aproabă inaugurarea cât mai grabnică a autonomiei.

Prefaceri politice în Germania. — Luptele de pe fronturi, de un timp încoace, sunt chestii, ce nu mai frământă opinia publică din statele beligerante cu nervozitatea și încordarea dela început. Ele au căsut pe planul al doilea. În locul lor s'au ivit cu forțe elementare în toate statele războinice lupta de idei, reforme democratice, cari se pregătescă drumul neted spre pace.

În cronica evenimentelor actuale se desprinde pregătirea febrilă ce se urmează în Germania pentru introducerea reformelor epocale ce sunt ridicate de războiu și abtiate de lumea întreagă. Prefacerile din Germania au fost provocate de partidele central și liberal, cari pretind isarticularizarea legii în constituția Germaniei, prin care guvernul să fie responsabil parlamentului, a doua preten-

ziune se referă la introducerea votului universal în Prusia și democratizarea constituției prusiene. Introducerea acestor reforme și mai ales punerea lor cu multă îndârjire în discuție au scuturat unele chestii, în urma cărora majoritatea parlamentară primește cu nelăcomie la acțiunile interne ale cancelarului Bethmann-Hollweg.

Ziarele germane aduc știrea primită din cercuri parlamentare, că schimbarea de guvern e iminentă. După știrea dată de „Vossische Zeitung” îndoielile ivite în jurul personalității cancelarului în timpul din urmă sunt cel mai serios obstacol pentru unirea partidelor în chestia unei declarații comune asupra scopului războiului. Între membrii parlamentari se vorbește hotărât, că cancelarul și-a prezentat împăratului demisia, dar nu e sigur, că va fi primită de partea împăratului.

Evenimentele, ce se precipită în Germania, sunt urmărite cu interes viu și de presa străină, cari leagă mari nădejdi de ivirea noilor reforme democratice, întru cât ele ar da posibilitate la încheierea tigrabă a unei păci bazate pe înfrățirea dintre toate neamurile.

Alt eveniment însemnat al zilei e, că moștenitorul de tron, la ordinul împăratului, a sosit în Berlin. Comunicatul adus de agentia „Wolf” vestește, că moștenitorul de tron a fost chemat în capitală ca împăratul să-l asculte părerea asupra deciziunilor. Știrea agenția oficială evidențiază, că în Germania se proiectează nu numai schimbare de persoane, ci de organizație. Împăratul e decis, să introducă astfel de reforme, cari vor străforma puterea dinastiei în dirigerea afacerilor imperiului german.

Regole Prusiei a adresat ministerului de stat un ordin de completare la cel dat în 7 Aprilie anul curent, în care dispune să se prezinte în adunarea țării proiectele corespunzătoare la pregătirea sufragiului

FOITA.

Prisonierul.

De H. Melin.

Astăzi iarnă, într-o vreme, a fost un frig de să crape lemnele, că poate vă aduceți aminte. Frig cumplit, să nu ieși până la poartă, necum să îndrăznești a porni la drum mai lung undeva. Și tocmai pe grosăvenia asta de vreme i-a pleznit ei prin minte să plece acasă. Trecuse un examen la cursul de poezie și avea o vacanță de câteva zile. Iar cu Beti nu te poți pune, când vrea ceva. Așa cum e ea, cu cei 15 anișori ai săi, cu ochii veșnic zimbiteri, cu obrazul cât pumnul, te ucide cu voința ei de tiran drăguț. Vrea și vrea — și pace!

O sfârșită de fată, cum rar se găsește. Mititică și neastâmpărată ca o musculiță zglobie. Ochișori de mare, în cari ard vâl-vătăi jucășe. Îi poartă ca o căprioară tină, care adormecă zările în zori de vară. Un năsușor fin sub o frunte de roză. În tot: un drăcușor nevinovat, după care își întoarce capetele o stradă întreagă.

Am încercat să o abatem dela o călătorie riscată pe gura Bobotezei.

— O să te prefaci în fulg de nea, Beti și te zboară vântul cum ieși în stradă, de n'o să ajungi acasă și nici noi n'o să te mai vedem. Ostoais-te și ne ascultă.

— Ei, și apoi dacă m-oi prefaca în nea, cu atât mai bine. Va fi o călătorie minunată pe aripile vântului, peste culmi. Ador zările.

— Bine, dar o să-ți fie frig și or să-ți lăcrimese ochișorii.

— Cu ochii înlăcrimați voi fi mai frumoasă...

— Răcești și mori...

— N'o să răcească, să știți. Mi-e dor de casă și plec. Vreau să plec!

Și ca ultim argument a latins buzela pe plâns și s'a învâlit mai bine cu boia ei albă. Gazda unde locuia, o doamnă bună, prevăzătoare, a înlăcrurat-o cu o clăie de șaluri, a chemat o sanie din piață și a trimis-o la gară. Nu se vedea din sanie decât o căciuliță de astrahan și două licăriri de ochi vioi, bucuroși.

— N'am avut ce-i face, că nu răzbești cu fata asta. Copilele când încep să prindă aripi de fată sunt ca sila cea rea...

* * *

Trenul firește, ca de când e războiu, era înțesat de lume. Mai ales militari de toate gradele, cari mergeau la front.

Ajunsa la gară, Beti a ieșit dintre ple-duri ca o vrăbieră din cuibul ei moale, ca-tifelat, a saltat pe coverul de nea de jos și trecând pe la ghișeu cu bilete, s'a strecurat spre cel dintâi vagon, ca o pisicuță îndrăzneată. Gerul i-a pus pe obrăjori un smoc de petale fine, roșii, și a picșat-o de năsușor ca o mână glumeată de moșneag. Abia a pus piciorușul pe treapta lunecoasă a trenului și mai mult ca zece mâni s'au întins să-i ajute. De când se ivise pe peron e zăriseră o mulțime de ochi dela ferestrele compartimentelor și uniforme de ofițeri din preajmă au început să se învâlmănească spre intrarea vagonului.

— Ne dai voie, mititică dragă?

Dar Beti nu s'a lăsat ajutată, ci s'a furișat printre brațele atletice, cu fața în mașonul mare, mătăsoș. Apoi dacă a văzut că cercul asediatorilor galanți prea se încheie, încât e greu să răsbată dealungul coridorului, s'a îndreptat de mijloc, a coborât mașonul și a lăsat să se vadă sub căciulița de astrahan două vârfuri de sulți, ca doi plumbi de mitralieră. Frontul asediatorilor s'a curmat de odată și Beti a pătruns într'un compartiment, cu fruntea ridicată, maiestensă ca o prințesă.

— Strașnic dușman, măi nene, pe oncarea mea, — zise un cadet cu mustăcioara neagră.

universal. Proiectul e a-se aşterne cât mai îngrabă, ca alegorile apropiate să se îndeplinească pe baza noului sufragiu.

Luptele de idei, ce se dau în Germania, ating numai politica internă, fără să aibă înfăptuire asupra mersului normal al războiului.

Războiul european.

— Telegramme oficiale. —

Budapesta, 12 Iulie. În România şi Carpaţi nu sunt evenimente de notat. Ruşii, spre sud de Nistru au ajuns până la poziţiile noastre dela Lomnica. Lupte se dau la ţărmii vestici ai râului Kalus. Am respins o eşire rusească spre nord de linia ferată Rovno—Kovel.

Aeroplane austro-ungare, ca răspuns la atacul aeroplanelor italiene întreprins asupra oraşului Idria, au aruncat cu succes mai multe bombe asupra gării Cividale. Coloanele de asalt au pătruns în poziţiile inamicului dela Colbricon. Au explodat o mare cantitate de muniţie duşmană şi au făcut mai mulţi prizonieri.

În apus luptele s'au înăspri în Flandria spre est de Ypern, frontul Artois, la Lens şi Bullecourt. La Monchy coloane de asalt au pătruns în tranşeele engleze pe cari le-au ocupat.

— Irrezistibil, — adăose zimbînd un căpitar bătrîn, care privea dela distanţă ofensiva camerazilor mai tineri. — Om, cine va putea să facă prizonieră o inimă atât de bărbată...

În compartiment Betti şi-a scos jacheta albă, şi-a aşezat geamantanul la un loc potrivit şi s'a pus aproape de geam. Faţa îi ardea de căldură şi de oboseala urecşului, era toată o pară. Simţindu-se la adăpost, ochii i-s'au umplut iarăşi de zîmbetul ei obişnuit şi a început să-şi cerceteze tovarăşii de călătorie, cu privirea adăbilă şi prietenoasă a fetelor tinere. Se gândea la bucuria pe care va simţi-o când se va vedea acasă, la ghiţa lucie de pe Someşul de lângă satul Ier, la sorioara mai mică, pentru care avea o mulţime de nimicuri în geamantan, la Pisiar, motanul, care va toarce leneş pe vatră lângă foc, la triumful cu care îşi va arăta atestatul ei bun dela examen... O, o aşa de dulce să şti, că te duci acasă!

Şi pe faţa tinerei fete lucră un ris deosebit de drăgălaş.

— Acasă! — dulce vorbă.

În compartiment erau câţiva civili, cu ochii îngropaţi în zăarele proaspete. Şi o damă mai în vîrstă, îmbrăcată în negru.

Pe corider se postaseră ofiţerii tineri, cari o întîmpinaseră la urcare. Le luca

Raport

despre activitatea societăţii de lectură „In. Micu Clain” a teologilor din Blaj pe anul societar 1916/17.

Ca anul din chestie soc. de lectură „In. M. Clain” a intrat în al 54-lea an al existenţei sale. Cadrele modeste ale acestei societăţi dela înfiinţarea ei până acum s'au lărgit încetînce, aşa încît pe neobservate aproape, soc. noastră a devenit un factor de cea mai mare importanţă pentru educarea morală şi ştiinţifică a clerului tînăr. Prin încercările de lucrări independente s'a deschis un prilej de perfecţionare, de orientare, de meditare şi de desfăşurarea unui program sănătos pentru toţi aceia, cari astăzi fac fata preoţiei noastre. Înjghebară unor reuniuni, crearea unui spirit de unitate, crearea unui mod de gîndire şi acţiune unitar la toţi clericii seminarului nostru în mare parte e meritul discuţiilor nepretenţioase dela şedinţele acestei societăţi.

Mediul în care soc. noastră şi-a continuat activitatea sa în ultimul timp, a fost acela creat de războiul mondial. E firesc că acest entuziasm universal a împrumutat o notă nouă, particulară şi activităţii desfăşurate în sinul societăţii. Din secolul războiului şi soc. „In. M. Clain” a căutat să scoată învăţăturile acelea, cari se imbie. Mai mult ca ori şi când altădată, în anul acesta s'a accentuat momentaneitatea ideilor creştine, mai mult ca orişînd altădată s'a arătat necesitatea de a fi înfiltrate ideile acestea în toate manifestările vieţii. Firul roşu în mersul literar a fost tendinţa de a explora cât mai mult şi mai potrivit problemele aruncate la suprafaţa de războiul crâncen; problemele acelea binatele, cari pentru űitorii preoţi din punct de vedere spiritual şi bisericesc catolic sînt de o deosebită importanţă.

S'a luerat ce e drept — însă şi explicabil — mai puţin la societate decît în anii

argintul stelelor dela grumazi. Erau în voie bună şi te miri ce ofensivă creiau, în discutiile lor aprinsă, căci gesticulau des. Unii fumau ţigaretă după ţigaretă, iar alţii cercetau cu interes creştele mîşilor înzăpădiţi. Dar nu uitau cu toţii să ţină în ochi pe drăguţa „duşmancă” din compartiment.

— Ce diamante de ochişori...

— Şi ce mai simbet! — se însuflă cadetul cu mustăcioara neagră.

— Ingeraş, mai băieţi, — întări căpitanul de glotaşi.

(Va urma).

Lenea reală.

Fini unui proprietar mersu la câmp — pe timpul adunatului de fîn — să vadă ce fac lucrătorii şi află pe unii dormind.

„Ce-i asta” strigă tînărul, pentru ce snotoşi aşa leneşi?

Dau o coroană celui mai leneş dintre voi.

„Eu sunt”, strigă unul, apropiindu-se încet de tînăr.

„Aici e”, zise acesta întîngînd banul.

„Regu-te stăpîne, pune-mi coroana în buzunar”, spuse lucrătorul.

treceţi, s'a făcut însă un paş înainte spre realizarea scopului ei; ba mai mult prin alegerea temelor, cari s'au tractat în şedinţele literare, s'a făcut o apropiere însemnată către adevărata şintă a soc. noastre. Convingerea despre misiunea stabilă şi despre rostul nostru de mare importanţă în societatea omenească, ne-a dat curajul şi puterea să lucrăm pentru societatea care poartă pe flamură pe un Inocenţiu Micu Clain şi să lucrăm pentru cimentarea şi cristalizarea ideilor şi principiilor creştine, de cari avem să fim conşuşi.

a) Membrii ordinari au fost toţi clericii seminarului în număr de 61.

b) Membrii fondatori: Exo. Sa Dr. V. Mihályi de Apşa; Rev. S. Pop Mateia prepozit, Blaj; D-na Iulia Laureniu, Barcheg; Nicolau de Calmatzky; I. Totoian paroh, Chişfalău; Silvia Socol, Salent; I. Bozac preot, Sâmbotelec; Preaon. I. Lita protopop, Husuş; Erezii Ciselanii; „Patria” Blaj; „Economii” Cluj; „Arieşana” Turda; „Mureşiana” Reghin.

c) Onerari: Il. Sa Dr. Demetria Radu episcop, Oradea-mare; Rev. Dr. Vişter Szmi-galski vicar ephiep., Blaj; Om. Miron Dascăl preot, Cetatea-de-baltă; Rev. Dr. Vasile Saciu canonic, Blaj; Mon. Ştefan Roşian prot. de teol., Blaj; Dr. Ioan Urban Jarnik prof. univ., Praga.

d) Extraordinari n'au fost.

Comitetul ales în şedinţa constituantă din 17 April s'a completat în şedinţa din 24 Oct. 1916, şintă în Beiuş şi căruia i-s'a conerezut conducerea societăţii, a fost următorul: preşedinte: Demetria Toncean an. IV.; vice-preşedinte: Aurel Pop iunior an. III.; secretar: Ioan Chines an. IV.; casar: Langa Inocenţiu an. III.; controler: Petra Pădurean an. II.; arhivar: vacant; bibliotecar: vacant; vice-bibliotecar: vacant; notar: Alexă Sestraq an. I.; conducător de cer: Eugen Heparţean an. IV.; economi: Ioan Mărginean an. III. şi Aurel Pop sen. an. III. Membrii în comisia literară: Gregoriu Geaflea an. IV., Laurean Pnia an. IV., Aurel Cătagăr an. III., Ioan Mărginean an. III., Octavian Hodărănu an. II., V. Laţiu an. II., G. Băeriu an. I. şi Octavian Rusu an. I.

Isr pentru ca mersul bun al soc. să nu sufere nici în decursul vacanţei de vară, conform regulamentului la sfîrşitul acestui an şcolastic în 6 April s'a ales noul comitet constător din următorii membrii: preşedinte: Aurel Pop iunior; vice-president: Octavian Hodărănu; secretar: Gr. Raşiu; casar: P. Pădurean; controler: A. Sestraq; doi bibliotecari suplenţi, cari să se îngrijească peste vară de bibliotecă şi anume: V. Foder an. I. şi V. Seridon an. I.; notarul, arhivarul şi economii se vor alege la teamă.

Constituindu-se comitetul în 24 Oct. 1916 s'a început viaţa societară în cadrele ei oficinase. Prima şedinţă literară a fost şedinţa comemorativă, ţinută în onoarea marelui Dr. Aug. Bunea în 10 Dec. 1916. Din prilejul acesta pria disertaţii, pria restirea unor părţi din capdooperale lui oratorice, membrii soc. cu un adăuc sentiment de recunoştinţă au remarcat însemnătatea acestui uriaş al gîndirei, a cărui scrieri pentru noi au valoarea unui testament. S'au schiţat conturile celui luptător curajios, desinteresat, şi idealist.

(Va urma).

Informațiuni.

Cătră cetitori.

P. T. Abonenți sunt rugați să binevoiască a-și renouă abonamentul.

În deosebi rugăm pe domnii restanțieri, să facă bine să ne plătească, căci speșele edării foaiei sunt mari și din parte-ne am fost destul de indulgenți până acum.

Redacția și Administrația
„UNIRII”.

Episcopul Gherlei decorat. La propunerea ministrului a latere Majestatea Sa a decorat din nou pe episcopul Gherlei Dr. IULIU HOSSU cu crucea decorației de războiu a ordului Francisc Iosif.

Ministrul prezident, contele Esterházy s'a prezentat Vineri în audiență la Majestatea Sa. Cu ocazia acestei audiențe a raportat asupra afacerilor curente.

Rămânerea cancelarului. Ziarele germane mai recente declarându-se despre situația din Germania, cred, că cancelarul Bethmann-Hollweg nu se va depărta. Faptul acesta, scrie ziarul „Germania” se ține de verosimil după ce cancelarul acceptă scopul războiului ce-l va enunța adunarea imperială.

Convenția dintre partide răsturnată. Cu ocazia discuției asupra prelungirii mandatelor deputaților pe timpul, cât va dura războiul, partidele politice au căzut de acord, ca la orice vacanță de mandat, cercul electoral să trimită în dietă numai deputat aparținător partidului care a trimis pe deputatul de mai înainte. Cercurile electorale guvernamentale să trimită numai deputați guvernamentali în dietă, iar cele opoziționale numai opoziționali. Căderea guvernului Tisza însă a răsturnat întreaga convenția aceasta dintre partidele maghiare. Partidele, cari sprijinesc azi guvernul nu voiesc să țină seamă de aceasta și candidază în cercurile partidului muncii. Contele Esterházy se niștează să susțină convenția, dar împotriva i-se pun și cercurile electorale, cari în cele mai multe locuri nici de nume nu voiesc să mai audă despre partidul muncii.

Noi fișpani. Guvernul contelui Esterházy a absolvat de la post pe toți comișii supremi ai guvernului anterior și i a înlocuit cu oameni de încredere ai partidelor, cari sprijinesc guvernul. În lista noilor fișpani sunt bărbați, cari aparțin tuturor partidelor politice guvernamentale în proporția numerică a partidelor, ce reprezintă. Sunt și o mulțime de oameni tineri, de abia având musteți, cari în viața publică până acum vot nu au avut.

Iată câteva nume din comitatele locuite de români:

Alba-inferioară: *Báró Bánffy Kázmér* fostul vicecomite al comitatului.

Bistrița-Năsăud: *Ugryon Gábor*, fost primpretore.

Cluj: *Velitz Zoltán*, mare proprietar.
Maramuray: *Bolgár Ferencz* jun., secretar de curte și ministerial.

Murás-Turda și Vașarhein: *Inczédy Jaksmán Nándor*.

Satmar: *Jékely Sándor*, proprietar și primpretore.

Turda-Arieș: *Gróf Bethlen Sándor*.

Contele Tisza, după așezarea Camerei, va pleca pe frontul de est, unde va fi comandantul regimentului 2 de husari.

Demisionarea miniștrilor din Prusia. Până acum și-au prezentat actul dimisiei cinci miniștrii de stat din Prusia. În cercurile politice din Berlin se crede, că și secretarii de stat Zimmermann și Helfrich vor demisiona.

Greco-catolicii unguri. Greco-catolicii unguri în comisiunea lor regnicolă au înaintat un memorandum la primatul și ministerul de culte, cerând ca dieceza de Hajdudorogh să fie luată sub revizuire, încât și ceilalți unguri greco-cat. cari până acum nu fac parte din dieceza de Hajdudorogh, să fie luați în considerare. „Alkotmány” scrie un articol mai lung în această chestie, din care reținem și noi câteva rânduri: „În memoriul acesta, scris cu atâta logică de fier, se apără maghiarismul celor 120 mii greco-cat. unguri, cari au rămas și pentru mai departe sub ierarhia sulfetească a bisericilor naționalităților. Aceasta e numai numitor, că din punct de vedere național înseamnă situație catastrofală a maghiarismului, mai ales în diecezele române”.

Reforme constituționale în Camera română. Ziarul „Secole” anunță din Paris, că în Camera română a fost primită reforma constituțională cu 130 voturi față de 14 contra. Reforma se referă la introducerea sufragiului universal, la exproprierea domeniilor mari și partelarea lor între țărani.

Sașii împotriva sufragiului universal. În ședința comitetului executiv sâseesc ținută în Sibiu deputații sași au făcut expusul situației politice generale și au raportat asupra atitudinii, ce vor lua în fața reformelor anunțate de noul guvern. Adunarea a luat la cunoștință raportul deputaților sași și le-a votat mulțămirea pentru ținuta lor de până aci. După aceea sașii adunați au votat unanim o rezoluțiune, prin care protestează împotriva introducerii sufragiului universal, care periclitează existența statului maghiar și este dezastruos intereselor națiunii sâsești. Adunarea s'a declarat mulțămită cu lărgirea dreptului de vot depusă în lex Tisza votată în 1913.

Unui acționar. La întrebarea primă nu sântem în plăcuta poziție de-a putea răspunde în merit. Aveți toată dreptatea, dar direcțiunea încă își va fi avut motivele sale, și *mod penderose*, când a hotărât în forma selevată de Dvosstră și nu altcum.

Cât pentru a doua, aflați răspunsul deja în articolul citat. Bucuria noastră nu se mărginește la succesul mic, că un blăjan a ajuns în direcțiune, ci ne-am bucurat de marele succes, că adunarea s'a ținut la nivelul reclamat de noi. Ne-am bucurat de biruința unui principiu, care pe vremuri era desconsiderat. Salutări cordiale!

Cât ar costa încă un an de războiu. Deputatul german Erzberger vorbind despre o pace încheiată în înțelegere deplină a spus: — Încă un an de războiu ne-ar costa, neluând în considerare jefurile de oameni și incomensurabilele suferințe, cincizeci miliarde.

Pentru agrățierea lui Adler. Ziarul social-democrat „Arbeiter Zeitung” din Viena dă un articol, în care referându-se la decretul de amnestie a M. Sale apelează în numele muncitorilor, la bucurata Majestatei Sale pentru agrățierea lui Adler. Din acest articol reținem următoarele: În tot decursul războiului, muncitorii și-au făcut pe deplin datoria, fie la front, fie în fabricile de munițiuni și nici odată n'au cerut vre-o recompensă sau laudă pentru serviciile aduse. Însă amnștierea lui Adler ar fi considerată ca satisfacerea unei dorințe a întregii muncitorii, dorință care deși ascunsă, există în inimă fiecăruia. Căci, deși nu e nimeni între noi, care sa nu condamne fapta lui Adler, totuși suntem toți îngrijăți de soarta lui și am fi copleșiți de durere și tristețe, dacă n'ar avea și el mila pe care împăratul a avut-o pentru ceilalți răătăși politici.

Prețul grăului. În consiliul ministerial — scrie „8 órai Ujság” — s'a primit prețul maximal pentru grâu stabilit în 50 coroane de maza metrică.

Posta Administrației.

Grid abon. primit pe 1917.

Budințahon. primit până în 1 April 1918.

Dumbrăvița abon. e plătit până în 15 Noemvrie 1917.

Aiudul-superior abon. e plătit până la 1 Martie 1917.

Bibliografie.

CĂRȚI NOU.

A apărut și se poate îndata primi: »Să se facă lumină», sau »Ce trebuie să știm toți în legătură cu preocupățiunile noastre culturale de azi și mâine». Tiparul Tipografiei Diecezane, Arad 1917.

Execuție foarte elegantă. Cea mai serioasă actuală și interesantă lucrare din tot ce a scris autorul până acum. În ultimii zece ani. Plină de motive noi și originale. Prețul 2 cor., plus 20 fil. porto.

Dela acelaș autor: »După sărbători», sau oglinda și capetul războiului mondial. Prețul 30 fil., plus 6 fil. porte. Ambele scrieri deodată comandate 2-50 cor. cu porto cu tot.

Comandele se pot face la toate librăriile mai mari din Arad, Lugoj, Nagyszeben, Balázsfalva, Karánsebes, Belényes, Szamosujvár, Resicabánya, Csák etc., ori direct la autor: Dr. I. ROȘIU, Gilád (Temes m.).

— Exemplare puține! —

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Buciu.

Ioan Buciu